

Huldeblyk

'n Huldeblyk: Barrie Hough 1953 – 2004

Elize Vos
Potchefstroom Gimnasium
POTCHEFSTROOM
E-pos: deon.elizevos@absamail.co.za

Barrie Hough sal nie net as joernalis en resensent onthou word nie, maar veral ook as 'n veel bekroonde jeugverhaalouteur. Hy is gebore op 17 Januarie 1953 en sterf op 17 Augustus 2004. Hy het in Johannesburg grootgeword en was 'n leerder aan Laerskool Voorbrand. Sy pa is dood toe hy vyf jaar oud was. Sy ma het hom en sy twee ouer broers alleen grootgemaak. Sy ma was self 'n goeie skrywer, maar het ongelukkig nooit iets laat publiseer nie. Volgens Hough was dit te danke aan sy ma dat hy lief geword het vir die kunste. Sy pa was 'n huurmotorbestuurder en sy ma 'n teatersuster en later 'n woonstelopsigter. Vroue het sy respek geniet en hy het 'n baie hoë premie op sy vriendskappe geplaas. Hy was besonder geheg aan sy pa en na sy pa se dood het Hough vir veertien dae nie gepraat nie en toe hy weer begin praat het, het hy gehakkel – en hy het gehakkel tot die dag van sy dood. Vanweë die feit dat hy gehakkel het, was hy op skool 'n eenkantkind. Hy het in 1970 aan die Hoër Seunskool Helpmekaar gematrikuleer waar sy Afrikaans-onderwyser, die digter Lukas Malan, sy inspirasie was om te skryf. Sy studierigting aan die Randse Afrikaanse Universiteit was kommunikasiekunde. In 1980 het hy 'n Meestersgraad in Engels verwerf met 'n verhandeling oor die dramaturg Athol Fugard. Hy het skoolgehou by St. Barnabas College; later was hy 'n toneel-resensent by *Beeld* en later tree hy op as die kunsredakteur van *Rapport* – hier het hy die geleentheid gehad om oor films, die teater en die letterkunde te skryf. Vir sy jeugboeke ontvang hy verskeie prystoekennings, onder andere die AA Vita-prys vir teaterjoernalistiek in 1984.

In 1986 debuteer Hough met die outobiografiese jeugverhaal *My kat word herfs*. In 1990 verskyn *Droomwa* wat onderskeidelik met die Silwer Sanlamprys vir Jeuglektuur, die Alba Bouwer-prys vir Kinderlektuur en die C.P. Hoogenhout-prys bekroon word; hierdie verhaal is ook in Engels uitgegee as *Dream Chariot*. Die jeugverhaal van Hough wat omstrede kwessies duideliker begin beeld het, is *Vlerkdans* wat in 1992 gepubliseer is en in dieselfde jaar met die Goue Sanlamprys vir Jeuglektuur bekroon is. In 1995 word 'n bundel kortverhale vir volwassenes, getiteld *Skimmelstreke*, gepubliseer. In 1998 verskyn *Skilpoppe* waarin kontensieuse kwessies nog meer eksplisiet gebeeld word; hierdie jeugverhaal word in 1998 met die Sanlamprys (Goud) en in 1999 met Nasboek se M.E.R.-prys vir die beste kinder- of jeugboek bekroon. *Skilpoppe* is ook in 2004 vir 'n MNet-projek verfilm. Hough het in 2002 *Breek* in samewerking met Lizz Meiring geskryf, nádat dit as 'n toneel opgevoer is.

Barrie Hough was 'n depressielyer wat 'n sielkundige in dié verband gespreek het en antidepressante gebruik het. 'n Vraag waaraan hy en die sielkundige veral aandag geskenk het, was of kreatiwiteit en skeppingswerk altyd uit pyn en verwoesting moes kom en of 'n mens nie ook vanuit 'n gelukkige plek kon skep nie (Coetzer, 2000:24-26).

Barrie Hough se outeursidentiteit kom duidelik na vore in 'n vergelykende lees van die eenderse maar ook anderse tekste in sy oeuvre. Hy het homself met die Russiese Baboesjka-pop (wat 'n deurlopende motief in *Skilpoppe* is) vergelyk, omdat hy geglo het dié poppe is soos mense wat uit verskillende lae bestaan; jy dink jy ken iemand, maar dit is onmoontlik om iemand ten volle te ken. Hy het geskryf oor dinge wat aan hom bekend was, byvoorbeeld MIV-VIGS (sommige van sy vriende is hieraan dood), dwelms, die kunste en die afwesige vaderfiguur (juis omdat sy pa dood is toe hy nog klein was; in elkeen van sy verhale is daar 'n karakter wat op soek is na sy pa). Sy liefde vir stede reflekteer duidelik in sy verhale. Hy wou die grouheid van die stad in die winter, die vullis in die strate, die boemelaars in Joubertpark, die naglewe en kleure en geure van die stad alles in sy werk neerpen.

Hough was van mening dat 'n goeie outeur eerlik in sy werk moet wees. Hy was nie skaam daarvoor dat hy gehakkel het nie en dit het ook gereflekteer in sy verhale (*My kat word herfs*). Volgens Hough is dit goed om oor jou eie pyn te skryf, want só verkry jy insig in jouself. Sy verhale is daarom sterk outobiografies en intens van aard.

Nuwe mediums was vir hom 'n uitdaging; hy het nie net jeugverhale geskryf nie, maar ook vir die teater, televisie en die filmbedryf. Hy is veral geïnspireer deur een van die bekendste dramaturge in die wêreldliteratuur: William Shakespeare. Verder het hy 'n voorkeur-liefde vir die werk van Elsa Joubert en Isabel Allende gehad. Volgens Hough wil die hedendaagse adolessente leser nie prekerigheid in hulle verhale hê nie. Hy het geskryf soos mense nou praat; sy karakters is nie stereotipes nie, maar regte mense. Sy liefde vir katte word ook op gevoelige wyse in sy werk gereflekteer (*My kat word herfs*). Hy het nie eksplisiet oor gevoelige kwessies geskryf nie, maar in al sy werk is die mens op 'n sensitiewe wyse op die voorgrond geplaas. Omdat sy ma die anker in sy lewe was, het hy 'n besondere respek vir vroue gehad en is ook ouer vroue-karakters deurgaans met besondere insig geskep. Sy besondere fyn waarnemingsvermoë het Barrie Hough in staat gestel om 'n verhaal baie realisties te kon beeld, maar ook dieper, binne die verskillende lae van betekenis, antwoorde te gaan soek (vgl. Coetzer, 2000:24-26; Fourie, 1998:32-33; Van der Westhuizen, 2004 s.p.; Van Wyk, 1999:70-71.)

Barrie Hough-jeugverhale bied die hedendaagse adolessent die geleentheid om omstrede, kontensieuse kwessies te konfronteer en om tot die uiteindelijke besef te kom dat daar 'n oplossing is vir andersheid, vreemdheid en seerkry. Barrie Hough se afsterwe laat 'n groot leemte vir sy vriende, literatore, leerkragte, studente en lesers; hy sal altyd deel bly van die kollektiewe Suid-Afrikaanse literêre en kulturele bewussyn.

Geraadpleegde bronne

- COETZER, S. 2000. Skakerings van lig en donker. *Rooi Rose*: 24-26, Aug. 16.
 FOURIE, C. 1998. Barrie en sy liefde vir die grootstad. *Rooi Rose*: 32-33, Nov. 25.
 VAN DER WESTHUIZEN, B. 2004. Barrie Hough. (In Wybenga, G. & Snyman, M., reds. *Van Patrys-hulle tot Hanna Hoekom*. Pretoria: Lapa. Ter perse.)
 VAN WYK, M. 1999. Die skille val af. *Sarie*: 70-71, Mei 19.

